

היינו הצריך האחרון בשכונתנו. ממארוקו באנו דרך צרפת. דרך מחנה עולים.

גרתם במעבריה?
כן. היו שועלים כלילה — זה היה סוף תקופת המעברות. לא היתה תאורה ולא היה פיתוח.

איך סיפרו לך שועלים לארץ?
ירענו כמה זמן לפני כן שועמים לעלות, וסידרנו את כל הרכוש בארגונים, קנינו מיוזרות וכל אחד סירר את הכנרים שלו במיוזרות.

זה היה שוק המעבר לישראל?
האמת שקיבלנו את זה בצורה יפה. אבל היה סוחר בחו"ל והיה לו קשה לעבור לעבודה פיסית. אבל אחרי כמה חודשים הוא התחיל לעבור בחקלאות. בקרן הקיימת. אחרי כן למד להיות ברולן. כפועל בניין הוא עבר כמה שנים בבניית מיגדל שלום.

זה לא היה קשה?
לא, הוא קיבל את זה יפה ואפילו נהנה מהעבודה.

כמה ילדים אתם בבית?
כשעלינו היינו שישה, היום אנחנו עשרה

„לפני שנחיים ביקרתי במדקש במארוקו, שבה נולדתי, ולקחתי אה כל הקבוצה לסיור מודרך בעיר. זכרתי כל דבר”

אחים ואחיות. מובן שהיו משברים. כל מעבר הוא משבר, אבל אף פעם לא הסתכלנו כועס על מארוקו.

פעם היו אומרים שליהודים היה רע במארוקו, היום אומרים שהיה טוב.
היו עניים, היו כאלה שהיה להם קשה, אבל גם כשהיו עניים, היתה להם מסורת ותרבות ואמונה. גם מי שגר בתנאים פרימיטיביים, ידע לקרוא בתורה והיה מתפלל.

ניסו להציל את הדברים כאילו היה ליהודים קשה שם.

מבקר אצלם. לצערי, בשנים האחרונות היחסים הערתיים יותר מתחרדים.

אתה הצטרפת למיפלגה שמחדדת את היחסים לתמימי.
תמיד רגלתי בקירוב בין העדות. הייתי פעיל בעודד. אחרי כן הצטרפתי לתנועה הדמוקרטית עם יגאל ידן, ולצערו כל העניין של ד"ש התנפץ. אחרי כן הוקמה תמי"י, וחשבנו שזו תהיה תנועה חברתית כללית, אבל בגלל מישגים העניין התפרק.

אתה מצטער שתמי"י התפרקה?
אני מצטער שזה התפרק. תמיד אמרתי שצריכים להיות מכל העדות, אבל לא הצלחנו להשתחרר מהתנועה העדתית, וגם לא קיבלנו קולות מעדות המזרח.

עזבת את תמי"י?
לפני שנה וחצי. אבי כרשימה עצמאית בשילי טון המקומי.

יש לך שאיפות לרויין לבנסת?
יש לי סיפוק מהעבודה בעירייה, לא הייתי מחליף את העירייה בתפקיד חבר-כנסת.

אתה יכול לעשות את שניהם.
חשוב מאוד שיהיו נציגים בכנסת מהעיר וממחוז. אני רוגל בכחירות אישיות ואזוריות.

אתה חבר באיזו מיפלגה?
אני מבין את רעותי, פעיל, אבל אני לא חבר רשום בשום מיפלגה.

למה?
אני ממתין בשלב הזה לראות מה יהיה בגורלו של החוק לבחירות אישיות-אזוריות. לרעתי, זה יותר דמוקרטי ומאפשר תיפקוד טוב יותר.

אתה נמצא פה בחממה?
אפשר להשפיע גם מתוך עירייה. אני משתתף בכל מיני אירועים, בחוגים בנושא סובלנות בבית-הנשיא, ופעיל בשילטון המקומי בתל-אביב. אני חבר בכל מיני גופים בעניינים חברתיים, אבל את רוב זמני אני משקיע באשקלון. אני גם חבר בפורום הישראלי.

אתה רואה את עצמך כסיפור הצלחה?
את זה אחרים צריכים להגיד.

אני מתכוונת לכמה ראשי-עיריות מיזרחיים. כמזך וכמו מאיר שיטרית מיבנה.
אני עושה את עבודתי. אני חושב שאם מביאים אותנו כדוגמה, זה דווקא לא משרת את העניין. דווקא כשמצביעים על מיספר, זה אומר שיש

ילדים, אבל הם לא מעורבים בחיים הפוליטיים שלי, גם לא אשתי. למה?

„למרות הכל הינו מוכנים לערוך את ההלוויה בערב, ורציני שגם ראשי-הממשלה יבוא אחרי הטקס בכיכר. אבל המישפחה החליטה בסוף לדחות למחרת”

זו החלטה של אשתי, שהיא לא רוצה להיות מעורבת.

היא אשכנזייה?
היא אמריקאית. עלתה ארצה כמתגרבת, אחרי המלחמה של 1967. היכרנו זה את זה באו

הערבים. אורי אבנרי אומר שיש מארוקאים חרשים, זה לא נכון. אלה המארוקאים האר תנטיים.

גם בליכוד יש הרבה מארוקאים.
הם הצטרפו לליכוד כמחאה וזעם.

אתה חושב שיש סיכוי?
אני אופטימי מטיבעי, מאמין במנהיגים עצמאיים, אותנטיים, בערי-פיתוח.

הלכת ללמוד מישפטים משיקולים פוליטיים?
למדתי בתיכון וחשבתי להמשיך וללמוד מרעיהטבע. כשהתחלתי להיות פעיל בעודד, ראיתי שעולם המישפט חשוב, והערפתי ללכת ללמוד מישפטים.

מי מימן את הלימודים שלך?
אני עבדתי וגם קיבלתי מילגות והלוואות.

למה חזרת לאשקלון אחרי הלי-מודים?
מגיל צעיר הודעתי שגם אם אלמד מחוץ לעיר, אני חוזר העירה, למרות העובדה שהיו לי הצעות בחוץ.

היו לך פיתויים להישאר בירושלים או בתל-אביב?
היה לי פיתוי אחד להישאר בפקולטה ולהת-עסק במחקר, והיה לי פיתוי להישאר בתל-אביב בעורך-דין במשרדו של שמואל תמיר. אבל חזרתי לאשקלון ופתחתי משרד עורכדין. ואו היו בחירות קשות לעירייה, שאחד המועמרים בהן היה

זו החלטה של אשתי, שהיא לא רוצה להיות מעורבת.

היא אשכנזייה?
היא אמריקאית. עלתה ארצה כמתגרבת, אחרי המלחמה של 1967. היכרנו זה את זה באו

הפגנה באשקלון נגד הציגת-הכיכר. לא פחדתי מן ההמון. ידעתי שלא אפגע!

נתקה ניר. אנחנו היינו רשימה מקומית עצמאית וזכינו בבחירות.

עד מתי אתה מתכוון לשבת על הכיסא הזה?
יש עוד הרבה מה לעשות, אני מתכוון ללכת לקדנציה שלישיית בעוד שנתיים, יש הרבה מה לעשות בחינוך, כפיתוח, לפחות עוד קדנציה, עד שנסיים 15 שנה.

ואחרי-כך?
אני מקווה שנצמיח דור ממשיך עם מרץ חדש.

ניכרטיטה בירושלים והתחתנו. יש נשים המצטרפות לבעלים שלהן לכל אירוע, היא מצטרפת רק לאירועים מישפחתיים.

זה מפריע לך?
לא, לרעתי זה נכון, והיא תורמת לחיים שקטים בבית.

דיברת איתה על כיכר-השלום?
רק באופן שיטחי. היא אמרה שהעם עוד לא עבר את המחסום הפסיכולוגי לקראת כיכר על-שם מלך ערבי. הרצח הקצין את זה, אבל גם ללא הרצח היו חילוקי-דעות. היא אומרת שדווקא עכשיו, עם האבן המלוכלכת, זה נעשה-אנדרטה לשלום וזה בולט יותר.

אתה מתייעץ איתה?
לא, יש לי פה סגנים ויורדים שעובדים איתי. זה טוב שאפשר להגיע הביתה ולדבר על דברים אחרים.

מפריע לך שהיא שונה?
לא.

אתה היית חוזר לגור במארוקו?
לא.

אתה לא מרגיש לפעמים שאילו היית נשאר שם היית מצליח יותר, מכיוון שרוב היהודים שעלו ארצה הצליחו פחות מאלה שנשארו שם, או מאלה שהיגרו לצרפת?
מרדית-ישראל נתנה הרבה, אבל היא גם פגעה קשות בתרמית והרבה מישפחות עברו משבר קשה.

אתה מרגיש כעם על המדינה?
לא, יש לי ביקורת על המחבלים. אנחנו גם אשמים, הרביקו לנו תווית וישבנו בשקט. בעולם הרתי המארוקאים נעשים קיצוניים, לובשים שחור, לא נותנים יד לאשה, בעוד שפעם הרכ היה מנשק יד של אשה. אני מאשים את עצמנו ואת הרבנים. אנחנו צריכים לקום ולהראות סובלנות, להראות שיש דרך לשלום, שאפשר להסתדר עם

דיין (במרכז) בכינוס תמי"י. לא הייתי מחליף את העירייה בתפקיד חבר-כנסת!

מי שביקר שם נדהם. פיתאום גילו עולם אחר, פיתאום הבינו שלא כך הציגו את המארוקאים בארץ.

אז מה קרה?
המעבר למדינה מודרנית, שבה היתה ריעה שמה שהיה בעבר צריך לשרש, כדי לבנות ארם חדש.

משהו נוסף קרה בשנים האחר-רונות.
פיתאום יש התערורות מחדש. פיתאום מבינים שהתרבויות שוות.

אתה הרגשת אפליה בתור ילד?
לא, אני אף פעם לא חשתי שיש אפליה. אבל ידעתי שיש מחבלים בטיפול. שלא קולטים נכון את העליה. אני רואה מה שקורה עם האתיופים. זו מדיניות — שמים אותם בבלוקים לכר, אז הם כל הזמן יחד ולומדים יחד. אני גם רואה שהם מתחילים לשתות, ואני פוחד שתהיה הירדרדות.

בילדות הרגשת שונה?
הייתי בחברה מעורבת והיו לי חברים אשכנזים, שהיו מבקרים אצלי בבית ואני הייתי

כעיה, דווקא כשמראים עלינו, סימן שהרוב לא כסדר.

אתה בקשר עם שיטרית?
כן, שיטרית הופיע בטקס כיכר-השלום וגאם נאום נלהב.

אתם מדברים ביניכם מארוקאית?
רק בריחות במארוקאית. לפעמים יש מילה שחסרה, אז היא נאמרת במארוקאית.

אתה מרגיש קרוב אליו משום שאתם מאותו מוצא?
אני מכבד גם אנשים שמדברים יידיש. גם כיידיש אפשר לומר מילה אחת במקום סיפור שלם בעברית.

כל החיים שלך סובבים סביב הפרי-ליטיקה?
המישפחה היא מעל לכל. יש לי שלושה

„יש חיים טובים בינינו ובין הרצועה. אנחנו מקיימים כאן בכל שנה קייטנות לילדי הרצועה בכארק”

הצעירים חוזרים לאשקלון?
יש אירגון סטודנטים למען אשקלון, הם קשורים לקהילה. חלקם סיימו ונקלטו בעבודות בעיר. אנחנו מקווים שזה הדור שייכנס לחיים ציבוריים, למרות העובדה שזה דורש הרבה הקרבה במישפחה.

אתה חושב שזו שליחות?
אני מרגיש שזה ייעוד לשרת את הציבור, והעול כבד.

הכנסת זו אחת המטרות שלך?
בוודאי. צריך שצעירים שרכשו נסיון בשילי-טון מוניציפאלי יהיו שותפים להכרעות במישור הממלכתי.